

Gamle Hvam museum

Vi hadde en meget interessant omvisning på muséet ved bestyreren Tom Jøran Bauer.

Gamle Hvam Museum, tidligere gården Store Hvam, har eksistert i mer enn 1000 år.

Hvam ble ryddet som gård i løpet av eldre jernalder, men området omkring kan ha vært brukt av jordbruksfolk alt i bronsealder. Gårdsnavnet «Hvam» betyr en kort dal eller senkning omgitt av høyder, men slik at det er en åpning mot en av sidene. Hele området vest for museet har en gang sklidd ut som et leirras og massene ble ført ut i Glomma.

Hvam ble sannsynligvis først etablert der hvor Hvam videregående skole ligger idag. Senere ble gården delt i to bruk, hvor Store Hvam fikk sete på østsiden og Vesle Hvam fikk sete på vestsiden av "hvammen". Mellom Store Hvam og Vesle Hvam ble det senere skilt ut en tredje gård. Denne fikk navnet Tomter. Der ligger nå Hvam videregående skole.

Store Hvam har kjente eiere fra før Svartedauen i 1349. I 1651 kjøpte Kristen Hellesen gården Hvam. Etter ham ble sønnen Kristen Hellesen eier og deretter ble dennes sønn Helle Christensen eier i 1665. Helle Cristensen ble i 1702 myrdet. Enken, Anne Antonidatter, drev gården etterpå. En stor brann tok den gamle bygningen rundt 1720, men bygningen ble bygget opp igjen som svalgangsbygning på den samme grunnmuren ca. 1728.

Selv etter brannen og oppbyggingen av nytt våningshus, viser skiftet fra 1730 at eieren av Store Hvam hadde store verdier. Gården hadde stor besetning og rikt løsøre, noe som viser at den hadde stor inntjeningssevne. I forbindelse med restaureringen av svalgangsbygningen, ble det under gulvet i søndre delen av huset funnet en mengde sølvmynter som man antar stammer fra Anne Antonidatter. Christen Holter betalte i 1811 hele 1/12 av beløpet fra bøndene i Nes i forbindelse med Norges Banks opprettelse. Gården var i samme slekts eie fram til 1819.

Lars Bredesen som ble eier i 1819 begynte med moderne jordbruk. Hans sønn John Collett Bredesen overtok i 1832 og ble en foregangsmann innen det moderne landbruket. Karen Hvam var den siste private eieren. Hun overtok gården i 1902 og hadde den fram til 1908.

Gamle Hvam Museum ble opprettet i 1915 og er i dag en avdeling av Akershusmuséet. Bygninger og samlinger ved muséet eies altså av Akershus fylkeskommune.

Gamle Hvam Museum består av rundt 20 antikvariske bygninger, der seks av bygningene er fredet og de øvrige er verneverdige. Svalgangsbygningen fra 1728 ble fredet i 1921.

Gulbygningen er den yngste bygningen på gården og er fra 1820. Den erstattet svalgangsbygningen som våningshus. Bøndene på Hvam var rike og mektige, noe de gamle husene gjenspeiler. Husene på gården er gruppert i to tun, inntun og uttun og på Store Hvam utgjør bua eller stabburet skillet mellom inntun og uttun.

Firkantet melkespann med fløtebøtte fra Borgen Meieri.

I låven og det store steinfjøset fra begynnelsen av 1800-tallet er det i dag landbrukssamlinger som består av maskiner og redskap gjennom 200 år, fra ca. 1770 og en utstilling fra annen verdenskrig. Her kan man også se verksteder og kontorer som spilte en rolle i bygdesamfunnet, som for eksempel salmakerens verksted, lokalavisas redaksjon og veterinærens kontor.